

Velja po pošti:

za celo leto naprej . . . K 30—
za en mesec . . . „ 2-30
za Nemčijo ololeto . . . „ 34—
za ostalo inozemstvo . . . „ 40—

V Ljubljani na doma:

za celo leto naprej . . . K 28—
za en mesec . . . „ 2-30
v upravljanju mesečno . . . „ 2—

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . K 7—
za Nemčijo ololeto . . . „ 9—
za ostalo inozemstvo . . . „ 12—

SLOVENE

Inserati:

Enostopna poltivrata (72 mm široka in 3 mm viška ali nje prostor)
za enkrat . . . po 30 v
za dva- in večkrat . . . 2) „
pri večjih naročilih primeren popust po do-ovoru.

Poslano:

Enostopna poltivrata po 80 v
lahaja vsak dan izveniš ne-
delje in praznike ob 3. uri pop.
Redna letna priloga vsaki red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Recepti se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
bosn.-herc. št. 7583. — Upraviškega telefona št. 188.

Rusija ponudila mir.

Avstrija in Nemčija pripravljene se pogajati.

Mirovna ponudba ruske vlade.

C. in kr. višje rimsko poveljstvo je
dobilo deloma potrjeno brzojavko, ki se
je, kolikor je bilo to mogoče, izpopolnila.
Slove:

Carsko Selo, 28. novembra.

Narodom dežela, ki se vojskujejo!

Zmagovita revolucija delavcev in kmetov v Rusiji je potisnila v ospredje mirovno vprašanje. Končana je doba omahovanja, odlašanja in birokratizma. Pozivamo vse vlade, vse sloje, vse stranke vseh dežel, ki se vojskujejo, naj kategorično odgovore, če pritrjuje ali zanikajo, da se pričeno skupno z nami o takojšnjem premirju in o splošnem miru pogajati. Od odgovora na to vprašanje je odvisno, če se bomo izognili nove vojske pozimi z vsemi njenimi strahotami in bedo, ali bodo še naprej tekli po Evropi reke krvi. Mi, svet ljudskih komisarjev, vprašamo to vlado naših zveznih držav F. V. B., I. Z. dr., B. S. R., Japonijo, Kitajsko, Francijo, Veliko Britanijo, Združene države, Belgijo, Srbijo, Rumunijo, ki je navajala brzojavka z začetnimi črkami. Op. ur.) Prod njih lastnimi narodi, pred celim svetom jih vprašamo, če pritrjujejo mirovnim pogajanjem. Mi, svet ljudskih komisarjev, vprašamo v prvi vrsti delavske množice, če soglašajo, da se nadaljuje to nesmiselno klanje, ki nas vodi k propadu evropske kulture. Zahtevamo, naj delavske stranke zveznih dežel nemudoma odgovore, če soglašajo, da se uvedejo mirovna pogajanja. To vprašamo v prvi vrsti.

Mir, ki ga predlagamo, bodi mir narodov, bodi časten mir sporazuma, ki naj zagotovi vsakemu narodu svoboden gospodarski in kulturni razvoj. Delavska in kmečka revolucija je že razglasila svoj mirovni program. Objavili smo tajne pogodbe carja in meščanstva z zavezniki in izjavili, da te pogodbe ruskega naroda ne vežejo. Vsem narodom javno predlagamo, naj sklepajo novo pogodbo temeljem sporazuma in složnega sodelovanja. Na naš predlog so oficijelni in oficijozni zastopniki vladajočih slojev zveznih dežel odgovorili, da ne priznavajo vlade svetov in da se ne pogajajo o miru z vlado zmagovite revolucije in da ne priznavajo profesionalne diplomacije, a narode vprašamo, če njih akcionelna diplomacija izraža njih misli in stremeljenja, če narodi diplomaciji dovoljujejo, da pade velika možnost miru, ki jo je otvorila ruska revolucija. Odgovor na to vprašanje... (Prekinjeno.)

Proč s pozimsko vojsko! Živijo mir in pobratimstvo narodov!

Ljudski komisar za zunanje zadeve:

Trockij.

Predsednik sveta narodnih komisarjev:
Uljanov Ljennin.

Odgovor naše vlade.

Na to brzojavko je odgovorila C. in kr. vlada 29. t. m. sledeče:

Vladi ruske republike!

Okrožna brzojavka sveta ljudskih komisarjev z 28. novembra t. l., s katero ruska vlada izjavlja, da je pripravljena na pogajanja o premirju ali o splošni mirovni pogodbi, je došla avstrijski vladi. Smeri, ki jih je naznanila ruska vlada za premirje ali za mirovno pogodbo, na katere pričakuje vlada ruske republike protipredloge, tvorijo po nazoru avstrijske vlade primerne temelje za uvedbo teh pogajanj. Avstrijska vlada izjavlja, da je pripravljena se pogajati z rusko vlado o takojšnjem premirju in o splošnem miru.

C. in kr. minister za zunanje reči:
Czernin.

Izjava grofa Hertlinga. — Nemčija pripravljena, da se pogaja o miru z Rusijo.

Državni kancler grof Hertling je izjavil dne 29. t. m. v državnem zboru:

Včeraj je ruska vlada iz Carskega Sela poslala brzojavko, ki sta jo podpisala ljudski komisar za zunanje zadeve gospod

Trockij in predsednik sveta ljudskih komisarjev gospod Ljennin, vladam in narodom dežela, ki se vojskujejo, s katero predlaga, naj se kmalu pričeno pogajati o premirju in o splošnem miru.

Izjavljam: Dozdaj znani predlogi ruske vlade tvorijo temelj, o katerem je mogoče razpravljati. Pripravljen sem, da se pogajam, kakor hitro pošlje ruska vlada pooblaščenca. Upam in želim, da dobe ta stremiljenja kmalu podlago in nas dovedejo do miru.

Kako sodijo v Berlinu in na Dunaju o ruski mirovni ponudbi.

V centru (kancler Hertling je, kakor znano, pristaša centra. O. ur.) pravijo, da se nemško državno vodstvo glede na mir lahko približa boljševikom in da se bo dobila oblika, ki bo praktično sprejemljiva na obe strani. Teritorialno vprašanje temelji na neodvisnosti Poljske, Livonije in Kurske; v tej reči sta obe stranki edini. Praktični izpeljavi in misel o samoodločbi narodov lahko kmalu privede do miru. — »Lokal-Anzeiger«, ki ga poučujejo o položaju vladni krogi, je pisal: Po zadnjih poročilih se je moč boljševikov okrepila, ker so se jim tudi večja mesta v severni in v srednji Rusiji pridružili. V teh okoliščinah morajo osrednje velesile doznati, če so sedanjí možnosti v Petrogradu v imenu ruskega naroda upravičeni, da uvedejo mirovna pogajanja. Če se dožene, da so, ni osrednjim velesilam na tem, da z zavlačevanjem položaj v Petrogradu otežkočijo. — Z Dunaja se pa javlja: Borzni krogi so znali že pred dnevi o ruski mirovni ponudbi, kar zdaj potrjujejo brzojavka iz Petrograda in izjava nemškega državnega kanclerja. Splošno se pričakuje, da se bodo z Rusijo kmalu sporazumeli.

Ruski mirovni predlog v angleški zbornici.

London, 29. nov. (K. u.) V spodnji zbornici je vprašal Richard Lambert:

1. Če je ruska vlada ali katerakoli oseba, ki pravi, da predstavlja rusko vlado, predlagala takojšnje premirje na vseh frontah, da se uvedejo mirovna pogajanja, in
2. če je to res, kako se je odgovorilo.

Zunanji minister Balfour je na prvo vprašanje pritrjel. Glede drugega vprašanja je minister odgovoril, da angleška vlada ni, kolikor je njemu znano, tudi nobena zavezniška vlada ni nato nič odgovorila.

Rusija ni več v vojnem svetu sporazuma zastopana.

Amsterdam, 29. nov. Ruski veleposlanik je že obvestil angleško vlado, da Rusija v vojnem svetu sporazuma ne bo več zastopana, ker se vojske ne namerava več dejansko udeleževati.

Rusija odpovedala vse munitijske pogodbe sporazumu.

Basel, 29. nov. »Daily Chronicle« je poročal: Ruska vlada je odpovedala sporazum vse pogodbe o nabavi streliva.

Amerika proti Rusiji.

Newyork, 29. nov. »Associated Press« je poročala: Uradni krogi v Washingtonu sodijo, da je uvrstil mirovni pokret boljševikov Rusijo skoraj v vrsto neprijateljskih narodov. Če njih pokret uspe, bi bila zelo težka nevarnost nasproti Rusiji, ker bi Nemčija preveč pridobila.

Ruska demobilizacija.

Haag, 29. nov. »Daily Mail« je poročal iz Petrograda: Demobilizacijski ukaz vlade boljševikov 40 do 43 letnikov odveže službene dolžnosti nad 600.000 mož. Boljševiki bodo demobilizirali še nadaljne letnike, da tako najenostavnejše rešijo vprašanje pogajanj z zavezniki.

Rumunija in rusko premirje.

Dunaj, 29. nov. Iz Rumunije se še ni predlagalo premirje ali mir.

Genf, 29. nov. Ugledni tukajšnji Rumuni izjavljajo: Če se sklene premirje med Rusijo in osrednjimi velesilami, ga mora tudi Rumunija skleniti. V Jašu se že rumunska in ruska vlada o skupnem premirju pogajata.

Brezžična brzojavna zveza med Berlinom in Petrogradom.

Haag, 29. nov. Ameriški veleposlanik v Petrogradu je obvestil svojo vlado, da sta Berlin in Petrograd v brezžični brzojavni zvezi.

Angleži beže iz Rusije.

Amsterdam, 29. nov. V nedeljo je zapustilo Rusijo 30.000 Angležev; ostalo jih je le še 2000.

Prvi nastop novega nemškega kanclerja v državnem zboru.

V seji nemškega državnega zbora dne 29. t. m. je novi državni kancler grof Hertling med drugim izjavil:

V viharji dobi sem prevzel mesto kanclerja, ker sem dolžan, da domovini vsak vse žrtvuje. Mislim na naše brate in sinove, ki tvegajo že 40 mesecev vsak dan življenje za domovino. Njih zgledu sem sledil.

O vojnem položaju

je pribil, da je bilo orožje zaveznikov skoraj povsod uspešno.

Flandrsko pororišče

stoji neomajljivo trdno, če tudi smo nekaj vasi in sel izgubili, sovražnik je ni dosegel svojega smotra: Flandrsko ohal. Angleži iščejo zdaj odločbe pri Cambrai, njih začetne vspehe je vzravnal nastop naših rezerv. Bitka se še bje, a naši vojskovodje in čete upajo zanesljivo na zmago. Severnovzhodno od Seisonsa in pri Verdunu so dosegli Francozi kraje vspehe, a posrečilo se jim ni, da bi jih bili izrabili.

Vojni dogodki na Vzhodu.

kjer smo vzeli Rigo in Jakobovo, so Vam vsem še v spominu.

V Italiji.

Z vsnešnim prodiranjem zveznih armad v Italiji se peča še danes ves svet. Silovite reči so se tam izvedle s presenelljivo bitrim prebitjem v pustih gorah. Italijanska armada je izgubila znaten del svojega moštva in vsaj polovico vseh svojih vojnih sredstev. Izgubila je dežele, ki dobavljajo veliko živil. Plena niti dozdaj ni bilo mogoče pospraviti. Če bi ves dobiček preračunali v denar, gre za dobiček več milijard. Velel zmag od Soče do Piave se je naša bojna črta na zahodu znatno razbremenila. Posledice zmag so se čutili tudi v Macedoniji, ker, kakor vse kaže, bo sovražnik sam prostovoljno popustil vspehe, ki jih je bil pridobil zahodno od Ohridskega jezera.

Angleži onerirajo s Sinajskega polutoka proti turškim četam v Palestini, kjer so priborili začetkoma gotove vspehe. Na boljših v Mali Aziji in v Iraku se položaj ni izpremenil.

O podmorski vojski.

Naša mornarica upravičuje nade, ki jih na njo stavimo. Podmorska trgovinska vojska načrtoma silovito učinkuje. Edino sredstvo je bilo in je proti vsiljeni nam gospodarski vojski, da zadenemo življenjski živec naših sovražnikov. Prepričan sem, da bo podmorska vojska dosegla smoter, ki ji je stavljen.

Parlamentarno zastopstvo na najširšem temelju.

Parlamentarno zastopstvo v državnem zboru je izvedeno na najširšem temelju. Socialna politika se bo vodila po dosedanjem načinu in se bo izpopolnila. Državnemu zboru se predloži predloga o ustanovitvi delavskih zbornic, pripravlja se zakonski načrt, v katerem se odpravijo omejitve združevalne svobode.

Glede na cenzuro rad pripomorem do svobodnega izražanja mnenja, v kolikor bi to ne škodilo koristim domovine in vojskovanju. Ravno to velja glede na društveno

in zborovalno pravico. Pri pogajanjih naj se vsa nasprotstva mnenj zapostavijo. Zdagre za slogo in trdno skupnost, da zmagamo.

Razmerje z zavezniki.

O splošnem političnem položaju je Hertling izjavil: Od svojega prednika sem prevzel dragoceno dedščino, da gojim prijateljstvo nasproti Avstriji, Turčiji in Bolgariji. Zveze z navedenimi tremi državami smo sicer sklenili v raznih časih, skupen pa je smoter: da se uresniči narodni vzori, ki zagotove teritorialno posestno stanje in obrambo sovražnih napadov. Velikansko vrednost smotra zvez je ojeklenila našo odločnost. V dolgi, krvavi borbi nam ostane ohranjena do konca borbe. Z našimi zvestimi zavezniki, s katerimi smo prišli skup, da branimo svoje najsvetejše, s katerimi smo združeni na bojiščih in doma izvedli čine, ki jim ni enakih, se zahvaljujem in jih občudujem.

Mirovni poziv Rusije.

Kancler je nato prečital poročilo o mirovnem pozivu ruske vlade. Izjavil je: Z iskrenim usmiljenjem zasledujemo nadaljnji razvoj težko preizkušenega ruskega naroda. Bodi mu kmalu usojeno, da se vrnejo redne razmere. Ne želimo si drugčega, kakor da se vrnejo stare, sosedne razmere, posebno na gospodarskem polju.

Glede

na Poljsko, Livonijo in Kursko

je izjavil grof Hertling:

Spoštujemo pravico samoodločbe narodov, ki bivajo v teh deželah. Pričakujemo, da si bodo dali sami tako državno stvarbo, ki je primerna njih razmeram. Sicer se pa stvari tam še razvijajo. Vesti listov, da se je že v kaki točki dosegel dogovor, so zelo prehitete dejstvo.

Nasproti Italiji, Franciji in Angliji

je položaj drugačen. Od prvega dne smo se vojskovali za obrambo domovine, za nedotakljivost svojega ozemlja, za svobodo in neodvisnost gospodarskega življenja. Zvesto smo zato pozdravili mirovni klic sv. očeta. Duh, ki je narekoval odgovor na papeževo noto, živi še danes. To naj si pa sovražniki zapomnijo: Ta odgovor pa ne pomenja svobodnice za zločinsko podaljšanje vojske. Za nadaljevanje krute morije so le sovražniki odgovorni. Nosili bodo tudi posledice. To naj si posebno gosp. Sonnino zapomni.

Kancler je končal: Čakajmo, vztrajajmo, prebimo: naše geslo. Zauzamo Bogu, naši pravični stvari, našim velikim vojskovodjem, našim borcem na kopnem, na vodi in v zraku zaupamo duhu in ravni moči našega naroda doma. Armada in domovina bosta skupno priborili zmago.

Boj za Slovake.

Krasna dežela je severozapadna Ogrska; krasna, rodovitna in bogata. Od Požuna se razprostira proti severovzhodu med Donavo in Malimi Karpati plodno Považje tja gori do Žiline (Sillein) in prehaja preko izrastkov Visoke Tatire ob obeh strane znane železnice Košice (Kaschau)—Oderburg v širokem pasu polagoma v vinorodne tokajske gorice, Krasno polje, širni gozdovi, stari rudniki in svetovnoznani vinogradi bi lahko tvorili solidno podlago imovitosti in bogatstva za onodobno prebivalstvo te od narave tako bogato obdarjene zemlje — in vendar! Domačin Slovak je revež, kamor se obrneš; plodove njegove bogate zemlje uživajo tuji, v prvi vrsti židje, menda kot nagrado za njihovo madžarizacijsko delovanje.

Slovaki so revno ljudstvo na bogati zemlji. To je nasprotje, ki ni naravno. Vsa tako nasprotje je navadno dokaz malomarnosti in nezmožnosti državne uprave, in tako je tudi tukaj. Uprava slovaškega ozemlja ne bo nikdar nikomur za vzor in za Slovake, to je za slovaško ljudstvo, menda res ne bo prej rešitve in ne bo jim prej zasigurana boljša bodočnost na domači zemlji, dokler se ne otresejo dosedanjega gospodstva.

Za Slovake so se zavzeli danes njihovi rojaki Čehi v avstrijskem državnem zboru. Znana resolucija češke državno-zborske delegacije zahteva priklonitev slovaškega ozemlja k češkim deželam in njihovo politično združenje. Proti tej zahtevi se je vzdignil ves ogrski narod — v prvi vrsti seveda Izrael, ki Slovake najbolj izkorišča — in kliče Boga in vraga na pomoč proti Čehom, katerih politična nesramnost ne pozna nobenih mej; proti Nemcem, ki v svoji neumnosti zapuščajo svoje ogrske »zaveznike« od l. 1866.; proti avstrijski vladi, ki se z nobeno besedo ne gane proti češkim pretenzijam in proti lastni vladi, ki ni dovolj močna, da take »napade« na staroslavno, tisočletno ogrsko kraljestvo prepreči. Samo znaki onemoglosti jeze in pa dokaz, da so Čehi enkrat zadeli v živo!

»Proti češkim zahtevam protestira ves ogrski narod,« tako vpijejo vsi ogrski listi od vladnega »Pester Lloyd« sem pa tja do boulevardskega »Az Esta«. Ali res? Poglejmo, kdo in kaj je ta »ogrski narod«, ki zastopa politično ogrsko življenje na zunaj.

»Ogrski narod«, ki se sploh briga za politiko, sta plemstvo in z njim tesno združeno židovstvo, ki ima na Ogrskem silno veliko moč zbog svoje uslužljivosti, veleplemiški interesom. Grof je na Ogrskem politični gospodar. Kar se grofovstvu ne ukloni, mora pasti. Ogrskim grofom moramo pa priznati zmoglost in spretnost, s katero zna moderno narodnostno misel vpreči pred voz svojih privatnih strankarskih koristi, in občeudovanja vredna je njihova umetnost, s katero vselej vsako ogroženje svojih stanovalskih interesov pretvorijo v ogroženje »državnih« in »narodnih« ogrskih zahtev! Grofovskemu političnemu talentu se morajo Ogrji zahvaliti, da se je pri njih ohranila do danes fevdalna moč in oligarhična vlada; pa bomo odkriti, ne toliko talentu, ampak politični brutalnosti, katere prototip je bil in je še n. pr. grof Tisza.

Politično brutalnost ogrske oligarhije morajo najbolj občutiti ogrske narodnosti, med katerimi Slovaki niso zadnji. Kako špekulira ogrska gentry? Tako-le: Dajmo Slovakom, Rumunom itd. madjarske šole. Če jim vsilimo te, bomo zadovoljili lahko svoje narodne šovinišče in čuvali bomo svoje gospodarske interese. To namreč ta gospoda dobro ve, da se da najbolj izkoristiti neuk človek, in sicer gospodarsko, da jim dala na dan za par borih grošev in tako polni njihove grofovske blagaine; drugič pa politično, ker samo z neukimi in neizobraženimi analfabeti se da pri volitvah postopati tako, kakor se postopa na Ogrskem, kjer vsak sloviti »solgabiro« lahko ljudi zapira, kakor ravno vleče politična sapa. Če bi pa dali na primer Slovakom šole v njihovem materinem jeziku, bi bila stvar kmalu popolnoma drugačna. In ker so židje pri gospodarskem izkoriščanju ogrskih narodov zelo soudeleženi in prizadeti, podpirajo seveda grofovske težnje na celi črti.

To je tisti »ogrski narod«, ki brani »tisočletno državo«. V navaden jezik prevedeno se to pravi: Ogrski plemiči branijo svoje privilegije, ki so jim dovoljevali ljudi izrabljati tisoč let — in po njihovi logiki je popolnoma naravno, da sme tisti, ki je tlačil svojega soseda tisoč let, istega tlačiti še nadaljnjih tisoč! Pravi ogrski narod, pristni Mažari, pa ravno tako stokajo pod plemiško nadvlado kakor ogrski državljani nemažarske narodnosti.

Da se ogrsko plemstvo čuti z nemškim funkerstvom kot popolna enota, je po tem, kar smo rekli zgoraj, samo ob sebi umevno. Kakor zastopa funkerstvo svoje fevdalne principe z vso njemu lastno trdoglavostjo, ravno tako delajo mažarski grofje. Kolikor glasneje trka na vrata ogrske države moderno demokratično gibanje, toliko bolj jih tišče. Pomagalo pa vse skupaj ne bo nič.

Iz državnega zbornega.

Dunaj, 29. novembra 1917.

Dr. Groß otvori sejo ob 10. uri 10 min. Ministrski predsednik predloži načrt zakona, s katerim se spreminja z ozirom na ustanovitve ministrstva za ljudsko zdravje delokrog posameznih ministrstev. Vlada predloga še odkazuje finančnemu odseku.

Nato preide zbornica v razpravo o vojnom davku. Poročevalec dr. Steinwender

nastopa ostro proti nemškemu radikalcu posl. Hummru. Pri glasovanju propadejo vsi Hummrovi predlogi. Zbornica sprejme vojni zakon v smislu dr. Steinwenderjevega poročila. Proti glasujejo Jugoslovani in Čehi. Predlog posl. dr. Viskovskega (češki agrarec) naj se pritegneta pod vojni davek tudi cerkvena kneza Skrbensky in grof Huyn. Predlog se odkloni z 169 glasovi proti 148.

Nato preide zbornica v razpravo o poročilu pravnega odseka glede revizije obsojnih vojaških sodišč, glede podreditve civilnih oseb pod vojaško sodstvo in glede sestave porotnih listin.

Poroča posl. Ofner, ki zastopa stališče pravnega odseka.

Posl. Neumann in dr. Stransky stavita dodatne predloge, ki se odkazujejo pravnemu odseku.

Justični minister dr. Schauer vztraja na dosedanjih izjavah, da niso sodišča opravičena razpravljati o veljavnosti naredb po § 14. Nastopi proti dodatnem predlogu posl. Neumanna.

Pri glasovanju je sprejet justični zakon v obliki sklepa pravnega odseka v drugem in tretjem branju.

Dalje razpravlja zbornica o poročilu socialno-zavarovalnega odseka glede bratovskih skladnic.

Poroča posl. Reyer. Minister Homann izjavlja, da se strinja vlada s sklepi socialno-političnega odseka.

Govorijo še poslanci Aust, Starck, Prokesch. Zakon o bratovskih skladnicah se sprejme v drugem in tretjem branju v smislu poročila poročevalca v obliki sklepa socialno-zavarovalnega odseka. Razprava se nato prekine.

Prihodnja seja jutri ob 10. uri.

Gospodarski dopusti.

V današnji seji je odgovarjal minister za deželno brambo na tozadevno interpelacijo o posl. dr. Vrstovšku, Hladniku in tovarišev glede gospodarskih dopustov črnovojnikom. Naglašal je, da so izšla na vojaške centralne oblasti opetovana navodila, naj ne bodo vojaške oblasti pri podelitvah gospodarskih dopustov preveč tesnotočne in naj dobi vsak mož, ki ni res neobhodno potreben, dopust.

Prehrana.

V proračunskem odseku je poudarjal minister za prehrano Höfer glede plena v Benečiji, da se bo vpostavila urejena uprava, ki bo vse zaloge pregledala.

Nagodbni odsek.

Nagodbni odsek je sprejel vladno predlogo glede podaljšanja nagodbe z Ogrsko in glede podaljšanja privilegija Avstro-ogrsko banke.

Interpelacija posl. dr. Vukotića in tov. na ministra za prehrano.

Dr. Vukotić in tovariši so stavili sledečo interpelacijo:

Po Najvišji odredbi se je ustanovil na Adriji oddelek za ribji lov. S tem se je hotelo v prvi vrsti pomagati revnemu ljudstvu, ki je preteklo leto pretrpelo toliko gladi in ki danes stoji pred katastrofo. Toda v resnici se izvaja ta plemenita ideja od imenovanega vojaškega oddelka ravno v Kotorski Boki naravnost narobe. Vse ribe, ki se jih nalovi, porabi vojaštvo zase; le majhna količina, ki vojaštvu preostane, je za ljudstvo. Tako mu le ni nič pomagano, marveč so na slabšem kot so bili prej, ker dobe sedaj še manj rib. — Internatlantje vprašajo ministra za prehrano, ali mu je znano to neupravičeno prikradajevanje civilnega prebivalstva v kotorskem zalivu in ali je pripravljen nemudoma odrediti potrebno, da se to ne bo več godilo.

Sežiganje mrličev — pokopano.

Dunaj, 29. nov. 1917.

V današnji seji zdravstvenega odseka je baron Hock referiral o fakultativni vpeljavi sežiganja mrličev in je predložil zakonski načrt, op katerem bi sežiganje mrličev tudi v Avstriji bilo dovoljeno. Utemeljeval je svoj predlog v prvi vrsti z zdravstvenega stališča, ki nujno zahteva sežiganje mrličev, nadalje z gospodarskega stališča, da se namreč pokopališča vedno bolj širijo v taki meri, da postaja vedno večja nevarnost, da niti živi ne bodo imeli prostora za bivališča in je navajal nevarnost, da se pri dosedanjem običaju mrtve pokopavati, vendar lahko pripeti, da se tudi živi pokopljejo. Priznaval je kot edini veljavni ugovor kriminalno stališče, ki se pa tako redkokdaj udejeva, da niti ne pride pravzaprav v poštev. Naglašal je končno, da po njegovem znanju tudi z verskega stališča ne more biti nobenega zadržka.

Ugovarjal mu je prvi dr. Janković (Jugoslov. klub.) Priznal je sicer, da z verskega stališča ni nobene dogmatične dolžbe, ki bi sežiganje mrličev prepovedala, da je pa za vse katoličane, ki so katoličani ne samo po mišljenju, ampak tudi po dejanju, merodajen dekret svetega oficija izdan od papeža Leona XIII. dne 16. majnika 1896, ki v prvi vrsti prepoveduje članstvo pri

vsakem društvu, ki pospešuje sežiganje mrličev in prepoveduje tudi katoličanom sebe ali svoje sorodnike dati sežgati. Ta dekret je za katoličane v polni meri merodajen, vsled česar mora govornik predlog zavrniti in proti njemu glasovati. Navajal je nadalje, da tudi s higijeničnega in zdravstvenopolitičnega stališča navedeni ugovori ne drže, ker je strah pred infekcijo pitne vode iz zemlje in pred epidemičnimi boleznimi vsled izpuhtevanja mrliških plinov na pokopališčih neopravičen in nedokazan. Nasprotno se je dokazalo, da ni nobene zveze med vživanjem vode iz pokopališčnih studencev in infekcijskimi boleznimi — seveda le pod pogojem, da so pokopališča v vsakem oziru pravilna. Navedel je izreke cele vrste priznanih higijeničnih veščakov (na pr. Pettenkoferja, Dione, Nagell-ja itd.), ki resnico tega potrjujejo. Naglašal je nadalje tehtne pomisleke s kriminalnega stališča, — ker bi pri sežiganju mrličev bilo popolnoma izključeno dognati vzrok smrti in krivce zasledovati, ker bi se pri sežiganju vse sledi raznih zločinov izbrisale. Ugovarjal je nadalje iz nacionalno ekonomičnega stališča, da se za pokopališča uporablja relativno šlo malo sveta, na pr. na Italijanskem 1/10000 (v Avstriji še nimamo tozadevne statistike), in da bi se za krematorije končno tudi porabilo dovolj zemlje in za njihovo zidavo stotine milijonov. Neupravičen je končno tudi strah pred tem, da bi se ljudje pokopavali živi, ker jo pri vestnem ogledovanju mrliča vsak tak slučaj izključen.

K istemu predmetu so govorili prošt Stojan protl, dr. Formanek za in končno židovski poslanec dr. Stern proti. Slednji je naglašal tudi posebno versko stališče. Deželni odbornik spodnjeavstrijski dr. Mayer je predlagal, da se cela zadeva odloži z dnevnega reda.

Za ta predlog so glasovali vsi Poljaki, Ukrajinci, Jugoslovani, nemški krščanski socialisti in dr. Stern.

Z bojišč.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 29. novembra. Uradno:

Pri Erenti in na Monte Temba smo odbili napade Italijanov.

Načelnik generalnega štaba.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 29. nov. Veliki glavni stan:

Izjavili so se napadi Italijanov na gorske postojanke na zahodnem bregu Brente in na Monte Tomba.

Berlin, 29. nov. Veliki glavni stan:

Bojna skupina kraljeviča Rupreta Bavarskega.

Močno naskakovale čete so privedle vzhodno od Merckena iz belgijskih črt enega častnika, 46 mož in dve strojni puški. Pri Poel Cappelle in Cheluveltu so podnevi močno streljali.

Vzhodno od Arrasa so s topovi močnejše streljali.

Jugozahodno od Cambrai se večeraj niso bojevali. Med Moenvras in Bourlon, pri Fontaine in Crevecœur so od časa do časa močnejše strelali. V naših bojih na predpolju smo ujeli več mož in zaplenili strojne puške.

Bojna skupina nemškega cesarjeviča.

Na obeh bregovih Moze so pričeli popolno strelati. Lastno poizvedbo so uspeli. Pri Döppe smo odbili napad Francozov.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

Z zasedene beneške ravnine.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Nadporočnik Š. piše: Ob Piavi 20. novembra 1917. Dragi! Videl sem že mnogo razdejanja in nereda tekom vojne, a to, kar sem tu videl in preživel, presega pač vse meje.

Splošno so tu v Italiji krasne ceste, vendar so po teh močnih nalivih in vsled naših avtomobilov, ki vozijo brez gumijev, v strašnem stanju. Ni bilo mogoče bresti po tem morju blata, bilo ga je tudi čez pol metra. Avtomobilske kolone — po večini italijanske — so obtičale v tem blatu, ravnotako nešteto konj in voz. Konji so bili po večini mrtvi, vendar nekaj jih je še živelo. Videl sem tudi konja, ki je mirno na cesti stal, pa je bil mrtev. Živine smo imeli veliko na razpolago. Vsak čas smo si lahko menjali konja ali uporabili mulo ali osla, da nam je nosil prtljago. Kar pišejo časopisi, je v splošnem še vse premalo. Sploh ni mogoče popisati, kako izgleda pot za uničeno armado.

Najomnim še en slučaj. V Vidmu sva hotela s slugo prenočiti. Hiše vse zapuščene, vsa oprava — razmetana, navzkriž. Ljudje so pustili vse in bežali. Hotel sem se odpočiti. Vstopim v hišo, toda bil je tak nered, da sem si poiskal drugo.

Sluga mi pokaže na neko vilo. Grem tja. In res! Odzunaj je bilo vse zaprto. Šla sva skozi vrt in od zadaj v prvo nadstropje. Bila je strašna tema — noč brezmesčna — midva brez luči. Kmalu stopiva v lepo opremljeno spalnico. Ja skoraj sem se pohvalil, kako dobro se bo tukaj spalo — tedaj stopim na nekaj nenavadnega. V sredi sobe leži povprek ubit človek, s presekanjo glavo, v roki je še držal krčevito samokres. Ta prizor je naju tako pogrel, da sva obstala kakor onemela. Hotela sva bliskovito nazaj, toda od samega presenečenja nista mogla najti izhoda. Mesto po stopnicah v pritličje sva našla v podstrešje. Tega trenutka ne bom tako brzo pozabil.

Okrenila sva se, toda zopet sva se zaletela v temi v isto sobo. Sluga se spodtakne, pade čez mrtveca, zavpije. Toda tudi jaz sem že ležal v tem trenutku nad živim in mrtvim človekom. Toda kmalu sem se zavedel položaja in iskal izhoda na prosto. Sluga mi je sledil, toda izgledal je kakor smrt. Seveda nisem bil tudi jaz nič boljši. Naslonil se je na zid in pričel bljuvati, da sem moral kar v galop. Mesto spanja sva raje šla naprej.

Sedaj pa o lepi Italiji! To je res krasna, rodovitna zemlja. Vseokrog ravan, najrodovitnejše polje. Sama koruza in vinogradi. Tu je bogastvo! Po večini stoji še vse na polju, tudi še sladki grozdi na latnikih, kleti prenapolnjene z vinom. Res vina že skoraj ne pijemo, sukamo se le okrog šampanjca.

Na tako lepi zemlji, pa taka žaloigra. Če la guerre! Je pač vojna!

Kedaj nam zasije solnce miru? Zvezdijo zvezde in samo norec čaka odgovora!

Slovenska Benečija.

»Bog ve, ali pademo pod Laha ali Nemca,« tako je radovedno vprašal 95 let star Benečan od Sentenarta doma. Čuden ta njegov indiferentizem! Starček se dobro spominja, kako se je godilo med slovenskimi Benečani — po številu okoli 50 tisoč — pred 50. leti, to je preden so Lahi zagospodarili. Takrat so bili v tesni zvezi z ostalimi Slovenci na vzhodu in severu, kakor kaže že sama lega. Kupčija je bila zato živahna, zlasti v središču, v Čedadu ali v Starem mestu pod Staro goro, v Kobaridu (ime po latinskem Cazut rectum = Križišče na desnem bregu Soče) in v Krmini. Zaradi pičlih domačih pridelkov so hodili s trebuhom za kruhom kot različni delavci le k nam in še dalje, od koder so se vračali ob času »buric« ali kostonja. Doma so živeli takrat bolj pratriarhalno. Javnih šol ni bilo, ali v cerkvah je bilo za ljudstvo vse slovensko: evangelij, pridiga, pasijon, petje itd., četudi nepravilno, kakor na primer: »at se vere« — dejanje vere — po l'atto della fede, »greverga«, »kes« itd., ker je pazil na to čedajski kapitelj, ki je potegoval svoje dohodke (kvar-tez) od ljudi.

Leta 1866. pa je prišla laška vlada in z njo ta nesrečna meja. Čez Idrijo, Srednje, Kolovrat, Matajur in Mijo. Zato so bili odrezani od nas in priklonjeni k Furlanom v nižavi. med tem ko so bili obrnjeni kobarški Kotarji proti oddaljeni Gorici. Tihotanstvo je nastopilo, tako da so bili preskrbljeni, posebnó s tobakom, daleč preko meje. Čez so hodili za zaslužkom, kakor ponrej. In tukaj so se naučili marsikaj. Saj doma ni bilo drugo kakor laško; celo iz cerkev so pehali starodavne navede. Šole vse laške! Uradni ravno tako. Ostra cenzura je branila tiskovinam čez mejo. Sam »sveti Mohor« je bil »interniran«. Ni čudo, da so pitali slovensko z laškimi črkami ter da so se podpisovali celo duhovniki po laško. Moralo se je vse »shladiti«. In ljudje so že taki, da rajši popustijo zaradi »ljubege miru«. Če se je kdo utožil zmožnega storiti kaj za zatiranje rojake, takoj je zadel ob zapreke. Duhovnik Škur je moral pred par leti v Ameriko.

Vlada jim je sicer obljubila prostost, pa kakor jo sama razume. Na videz je za nje skrbela, z novimi cestami, mostovi itd. Tudi podpore je delila med nje, ker so bili mirni. Zato je pazila pridno, da se jim ni nihče približal čez mejo. Zlasti zadnja leta je ovađustvo med njimi kar cvetelo. Nič čuda, če so bili tam v dolgih preiskavah in potem pred porotniki. tik pred laško vojsko, nekateri naši. Na vojsko proti nam so se pripravljali zdajna. Nadučitelj Del Re iz Tolmeča je povedal, da je vlada naložila učiteljem mladino vzgajati v sovraštvu proti Nemcem, zakaj za take imajo Italija vse v Avstriji. Najzagriženejši uradniki in vojski so bili nastanjeni med njimi in najgrši časniki so krožili okoli njih. In zdaj ob naši srečni ofenzivi so vsi pobegnili, tudi duhovniki, prav malo kdo je ostal, globoko dol v Italijo. Zramenje, da jim ni bilo vseeno, kakor starček zgoraj, ki je mislil na svojo Laho in na Pruse. Quid faciendum? Najprej naj se pozabi poprejnja meja za vselej, poboljšati se moramo — corrigere famam — da nam zaupaajo; dati jim je prostost tudi v cerkvah, postaviti šole itd.

Dnevne novice.

+ **Poroka v cesarski hiši.** V kapelici v gradu Laksenburg se je 29. t. m. vršila poroka cesarjevega brata nadvojvode Maks a s princezino Franciško Hohenlohe-Schillingfürst. Poročal je kardinal nadškof dr. Piffl. Navzoči so bili cesar, cesarica, bolgarski kralj, saški kralj in mnogo drugih knezov.

+ **Škofje goriške metropolije v Trstu.** Danes so se sešli pri tržaškem škofu dr. Andreju Karlinu goriški knez nadškof dr. Fr. B. Sedej, ljubljanski knez škof dr. Anton B. Jeglič, krški škof dr. Anton Mahnič, in poreško-puljski škof dr. Pederzoli. Jutri se vrne goriški nadškof dr. Sedej zopet v Gorico.

+ **Nastop knezoškofova dr. Jedliča z ozirom na knezoškofovo objavo v "Slovenecu" glede afere v S. L. S.** In njegovo ponovno deklaracijo pozdravlja "Edinost": "S tem svojim nastopom je presvetli naš knezoškof obvezal ves naš jugoslovanski narod v globoko hvaležnost."

+ **Župani kamniškega okraja (23 občin),** so poslali Jugoslovanskemu klubu na Dunaju sledečo izjavo: Župani kamniškega okraja, zbrani na sestanku v Šmarci dne 4. novembra 1917 uvidijo, da je naša bodočnost le v združenju Slovencev, Hrvatov in Srbov. Ta tri plemena so le en narod, ena kri, en jezik. Naši sovragi so nas ločili na razne dežele ter nas razdelili, da so nas laglje tlačili. Zato je naša odločna zahteva, da oadejo deželne meje. Naši može in naši fantje se ne bore za nadvlado Nemcev in Mažarov, ampak za enakopravnost vseh narodov, predvsem za svobodo in edinstvo jugoslovanskega naroda, katero je pa mogoče le v samostojni jugoslovanski državi, ki bodi pod habsburškim žezlom. Odkrito in glasno povemo, da ne bomo preje mirovali, dokler se ta naša minimalna zahteva ne izvrši. Zahtevamo pa tudi, naj bodo v bodoči jugoslovanski državi združeni vsi jugoslovanski rodovi, torej tudi prekmurški in beneški Slovenci. Niti ena jugoslovanska vas naj ne ušane pod tujim gospodstvom. Vsled vojne največ trpi kmečki stan, tako da je že na robu propada. Kot župani kmečkih občin prosimo jugoslovanske poslance, da zastavijo v državnem zboru vse svoje sile za varstvo kmečkega stanu, zlasti na našem jugu, kjer smo najbolj prizadeti. Pozivamo jugoslovanski klub na Dunaju, da brez odlašanja ustanovi narodni svet, v katerem naj bodo vse stranke sorazmerno zastopane. 1. Strašna vojna je že pobrala naše najčvrstejše može in mladeniče. Kdaj bo konec tega nečloveškega in nekrščanskega klanja? Pozdravljamo hvaležno prizadevanje svetega očeta Benedikta XV. za splošen mir, ki naj bi bil pravičen za vse narode. 2. Pozivamo vse slovenske občine, da se oglašijo za združeno Jugoslavijo. Naj ne bo niti ene občine, ki ne bi podala te izjave. 3. Svetovna vojna je nastala, ker ni imelo ljudstvo pri tem ničesar odločevati. Zato naj vsa jugoslovanska javnost dela na to, da se vse javno življenje demokratizira. O vojski in miru naj odločuje le ljudstvo. 4. Kot pristaši S. L. S. želimo, da se nemudoma ustanovi Vseslovenska ljudska stranka, da bo stranka tako mogla enotno in uspešno delovati. — Slede podpisi občin.

+ **Ihan za deklaracijo.** — Zaupnica Jugoslovanskemu klubu in načelniku dr. Korošču. Občinski odbor občine Ihan je v svoji seji dne 25. novembra soglasno sklenil sledečo izjavo: Občinski odbor občine Ihan se iz celega srca pridružuje izjavi vseh slovenskih strank za državno pravno deklaracijo Jugoslovanskega kluba na Dunaju z dne 30. maja t. l. Iskreno se zahvaljuje prevzvišenemu g. dr. Antonu Bonaventuri Jegliču, knezoškofu ljubljanskemu in vsem drugim gospodom, ki so to svojo izjavo za avstrijsko Jugoslavijo slovenskemu ljudstvu odkazali edino pravo pot. — Iskreno pozdravlja nad vse človekoljubno mirovno akcijo Njihove Svetosti papeža Benedikta XV., katero hoče tudi nadalje podpirati z gorečo molitvijo. Istotako iskreno pozdravlja mirovno sodelovanje našega ljubljanskega cesarja Nj. Veličanstva Karla I. ter prosi Vsemogočnega, naj skoraj uresniči želje našega mirovnega vrhovnega kneza in vladarja. Obenem izreka Jugoslovanskemu klubu, zlasti pa njegovemu odličnemu načelniku dr. Korošču tem potom popolno zaupanje. V dno srca in duše je prepričan, da, dokler bo imel naš narod tako neustrašene poslance in Jugoslovanski klub takega načelnika, mu bo lahko mirnim srcem zaupal vse narodne in gospodarske koristi. Le pogumno naprej, zlasti v sedanjih časih, ko Nemci in Mažari tako proti Slovanom nastopajo Ihan, dne 25. nov. 1917. — Slede podpisi.

+ **Sv. Križ pri Kostanjevici za deklaracijo.** Občinski odbor v Sv. Križu pri Kostanjevici je sklenil v svoji seji 25. nov. soglasno sledečo izjavo: Z navdušenjem se pridružujemo deklaraciji jugoslovanskega kluba z dne 30. maja t. l. in pozivljamo svoje poslance, naj složno in brez razdora in z vsemi močmi delujejo za njeno udeleževanje. Tu na slovensko-hrvatski in vlaško-srbski meji posebno živo čutimo, da smo

vel trije en narod, ki mora doseči združevanje v svoji državi pod habsburško krono. — Z veliko hvaležnostjo se pridružujemo tudi mirovnemu prizadevanju sv. očeta Benedikta XV. in našega presvetlega cesarja Karla I. — Slede podpisi.

+ **Dole pri Idriji za deklaracijo.** Odbor občine Dole pri Idriji se je v seji dne 19. nov. 1917 soglasno in z vso navdušenostjo izjavil za samostojno enotno jugoslovansko državo pod slavim habsburškim žezlom v smislu jugoslovanske državnozborske deklaracije z dne 30. maja 1917, kateri se ljudstvo z vsem srcem pridružuje. Slava in čast g. poslancem v jugoslovanskem klubu za njihovo vzvišeno narodno delo Obenem se iskreno pridružuje mirovni poti sv. očeta in našega presvetlega vladarja Karla I., da se čim prej konča strašna vojna med narodi. — Urban Bogataj, županov namestnik.

+ **Za jugoslovansko deklaracijo** se je izjavil občinski odbor na Krtni in obenem ostro obsodil poslopjanje dr. Šusteršiča. Nadalje so se izjavile za majniško deklaracijo občine Trzin, Ilirca Elitica in Jablanca na Hričevem. — 50 poselnikov občine Prežale je na sestanku dne 25. nov. z navdušenjem pozdravilo deklaracijo naših poslancev v državnem zboru za združeno Jugoslavijo pod Habsburžani. Tozadevno izjavo s podpisi so oddali Jugoslovanskemu klubu na Dunaj.

+ **Kako se je nastanovila Slovenska kmečka stranka?** — Ko je dr. Šusteršič na zadnjem shodu S. L. S. to stranko zavzel kakor očeto limono, so takoj ustanovili novo stranko in sicer so v vodstvo nove stranke sprejeli kakih deset navzočih udeležnikov, drugih štirideset so pa kar napušali, dasi niso bili navzoči in od teh nihče ni vedel, da Šusteršič snuje novo stranko. — To je stari absolutistični komando, ki ga mora venk razsoden človek obsoditi.

+ **Kregarjeva stranka črnilena.** Passar Kregar je ustanovil svojo stranko v znani gostilni po tihoma, tako da so naši ljudje vedeli znanje šele iz opornih zelenih lepakov. Naši comišleniki odklanjajo Šusteršič-Kregarjeve stranke in stoji trdno v boju in viharju preizkušeni S. L. S. pod načelnstvom prelata Andreja Kalana. Na račun Šusteršičevih podružnic Kregar-Rečevih strank zbira cela Ljubljana dovolje. Tako smešno-zalostne vloge ni igral pred Kregarjem še niheden. Na zidovih še vedno vibijo veliki Kregar nasarjevi lepaki — toda pristašev je veliko, veliko manj kakor lepakov. Ljudje so pametni in zavedni. Tisti, ki so računali na njihovo neumnost, so se pošteno urezali in blamirali.

+ **Vseučilišče v Solnogradu.** Za ustanovitev katoliškega vseučilišča v Solnogradu vlada ne da svojega dovoljenja. Stvar pride pred uravno sodišče. Medtem pa so se škofje pri skupnem povetu in odbor vseučiliškega društva v Solnogradu za vlado dognorili, naj se ustanovi državno vseučilišče s katoliškimi vzorednimi profesorstvi stolicami. Bile bi te-le stolice: Na bogoslovnem oddelku za misijonsko znanost, na pravni za politično narodno gospodarstvo, na modroslovni za modroslovje in vzgojeslovje, za složno zgodovino, za zgodovino umetnosti in za biologijo na medicinskem, začasno pa na modroslovnem oddelku. Predloge o imenovanju profesorjev minister na dogovoru s solnograškim škofom predloži cesarju. Za vzdrževanje teh stolic plačuje vseučiliščno društvo vsako leto določeno svoto državi.

+ **Imenovanja na štajerskem namestništvu.** Z Dunaja se poročajo, da odstani cesarjev najvišji dvoran princ Hohenlohe, ki bo ob odstopu povišan v plemstvo in imenovan za štajerskega namestnika. Princu Hohenlohe bo sledil grof Berthold, ki bo, kakor pravijo, postal knez.

+ **Slov. kat. akad. društvo "Dunaj"** na Dunaju ima svoj redni občni zbor v nedeljo, 2. decembra ob 2. uri popoldne v društvenih prostorih.

+ **Nova občina.** Vlada je dokončno z deželnim odborom razpustila občinski odbor v Cerklju ter uopustila za območja prejšnje cerkljske občine dveino desetstvo eno za Cerkljo, drugo za novo občino Begunje, ki se s tem končno izloči iz Cerklje. Cerkljski svet je desedaset župan Ivan Lavrič, prvi sodnik pa so miri dekan Josip Juvanc, klerik Ant. Jovko, cerkljski načelnik Jale Marolt iz Zirovnice, župnik Al. Vester iz Grabovega ter poselniki Matija Debevc iz Sn. Jezera, And. Branič iz Dol. Vasi, Fr. Stražar iz Zel. Jos. Kranjc iz Grabovega. Bedriški svet je Ludovik Ponež, klerik, poselniki pa: župnik Matej Ješek, cerkljski Ant. Vidmar iz Begunje, Ir. Meden iz Ravnice, Ivan Debevc iz Cerklje, cerkljski župnik iz S. S. tem in izvršen sklenil krajanskega deželne zboru od 30. septembra 1917.

+ **Odlikovanja.** Viteški križec Franc Josipovega reda z vojno dekoracijo je dobil nadporočnik dr. Edon Stare. — Vojaske zaslužni križec 3. vrste z vojno dekoracijo in z meči je dobil poročnik 47. pp. Ferdinand Hlebič. — Vdružit je dobil ponovno Najvišje pohvalno priznanje stotnik 53. pp. Josip Skruli. — Ponovno Najvišje pohvalno priznanje z meči je dobil poročnik 47. pp. Viktor Baudek. — Najvišje pohvalno priznanje z meči je dobil poročnik 17. pp. Ludvik Planiška. — Srebrno hrabrostno svetinjo 1. vrste so dobili: nadrednik 47. pp. Jug Franc; narednik 3. pp. Oster Stanislav; desetnik 7. trd. ton. r. Vi-

težnik Franc; pešec 91. pp. Peček Franc. — Vdružit so dobili srebrno hrabrostno svetinjo 2. vrste: desetnik Korošec Martin in Reškar Rupert in poddesetnik Hajden Josip, vsi pri 47. pp.

+ **Iz šolske službe.** Trajno upokojena sta nadučitelj v Sl. Vidu pri Vipavi Ivan Rudolf in učiteljica Ivana Smole; začasno je upokojen nadučitelj v Knežaku Karel Cesnik. Denarne nagrade iz Metelkove ustanove v znesku 80 K 41 v. so se podelile nadučiteljem Francu Stefančič v Velikih Laščah, Francu Musar v Boštanju, Demniku Bric na Dobrovi, Andreju Vilfanu v Smarinem pod Smarno Goro, Valentinu Zavrli v Begunji in Francu Zagorcu v Beli peči; iz premoženja bivšega vrtnarskega društva tri denarne nagrade po 72 K 10 vin. nadučitelju Tilu Grčarju v Telšah, učiteljem Valentinu Clemente v Nevljah in Konradu Barle v Meitliki. Pristavljamo, da nam ni došlo nobeno posebno poročilo od članov deželne šolskega sveta.

+ **Počestna oprostitelva učiteljev od vojaške službe.** Naučni minister dr. Cviklinski je glede na pomanjkanje učiteljev v naučnem odesku izjavil, da bodo državni, deželni in občinski učitelji, ki niso sposobni za službo na fronti in ki služijo v zaledju, začasno od vojaške službe z dne 31. decembra 1917 do 15. julija 1918 oproščeni.

+ **Vič.** V nedeljo, t. j. 2. dec. ob 4. uri popoldne se bo v tukašnjem Društvenem domu uprizorila igra: "Sv. Vid", vzeta iz "Mentorja", sestavlja dr. Iv. Zorč.

+ **Smrtina kosa.** V Jeličrem vrhu je umrla za jetiko Marija Rupnik. Udeležila se je skupnega slovenskega romanja v Rim in Jeruzalem. — V škocijanu pri Dobu je umrl 61-letni posestnik Anton Stražar. Bil je zelo dober gospodar in veren katoličan. Udeležil se je svoj čas romanja v Rim in Lurd.

+ **Umrl je v Zagrebu podmaršal** Gjuro Dmitrovič, star 76 let.

+ **Roparskega napadaleca rappli.** Koncem meseca oktobra t. l. sta bila na Krasu napadana in oropana denarja dva domačina: posestnik Andrej Vovk blizu Grabovega Brda, ki mu je bilo ukradenih 3200 K, in Alojzij Pavšič iz Žablj, ki mu je bilo ukradenih 3700 K. Roparskega napadaleca, ki je posil vojaško obleko, dolgo niso mogli izslediti. Končno pa je postala oblast pozorna na nekega narednika, ki se je nastanil v hotelu Morcenisio v Trstu in razsipa denar v ničvredni ženski družbi. Aretirali so ga in dognali, da je dotičnik navaden vojak, Teodor Buga po imenu, doma iz Bukovine. Po daljšem tajeju je Buga gornja roba v celotni obsegu priznal.

+ **Neznani vojni ujetniki.** Poizvedovalni urad za vojne ujetnike na Dunaju nam je sporočil imena sledečih vojnih ujetnikov na Ruskem, Laškem in v Srbiji, doma na Kranjskem, katerih svojci se vsled pomanjkljivega naslova tuuadno niso mogli izslediti. Tozadevna pojasnila daje poizvedovalnica Rdečega križa v Ljubljani, II. državna gimnazija, soba 53. Četov. Ahlfeld Bruno, Lir. 27, star 29 let, pristojen?; peš. Curca Franc, p. p. 97, star 7 let, Postojna; peš. Dobovšek Franc, lovski bat. 7, star 7 let, pristojen?; peš. Duje Jakob, p. p. 20, star 7 let, pristojen?; peš. Dvorak Matija, trdnj. art. 4, star 7 let, pristojen?; črnovoj. Elosir Toma, Lir. 27, star 7 let, pristojen?; črnovoj. Fiedla Friderik, p. p. 17, star 7 let, pristojen?; črnovoj. Flerin Franc, Lir. 27, star 7 let, pristojen?; črnovoj. Finster Josip, p. p. 17, star 7 let, pristojen?; enol. prost. Goila Henrik, p. p. 97, star 19 let, pristojen?; enol. prost. Golub Peter, d. p. p. 25, star 20 let, pristojen?; enol. prost. Geister Pavel, Lir. 19, star 7 let, pristojen?; enol. prost. Hruden Erno, Lir. 5, star 7 let, pristojen?; poddesetnik Horvat Mirko, Lir. 25, star 38 let, pristojen?; desetnik Jelenc Franc, p. p. 17, star 7 let, pristojen?; kan. Jagodnik Pavel, črnov. art. odd. 3, star 40 let, pristojen?; poddes. Jančekovič Martin, p. p. 17, star 29 let, pristojen?; poddesetnik Klančnik Mihael, lov. bat. 7, star 25 let, Radovljica; poddes. Klinz Franc, Lir. 27, star 7 let, pristojen?; poddesetnik Križ Andrej, Lir. 27, star 23 let, pristojen?; črnovoj. Kovačič Franc, p. p. 17, star 32 let, Čatež; črnovoj. Kunstel Franc, art. odd. 8-3, sar 41 let, pristojen?; peš. Kovačič Alojzij, p. p. 17, star 7 let, pristojen?; črnovoj. pešec Krischner Franc, p. p. 15, star 30 let, pristojen?; črv. p. Langen Rudolf, star 7 let, pristojen?; črnov. p. Levsteg Ivan, p. p. 17, star 7 let, pristojen?; poddesetnik Logar Jakob, Lir. 5, star 36 let, Tominje; poddes. Lužan Ivan, str. p. 22, star 36 let, Rudolfovo; poddes. Meizek Štefan, Lir. 25, star 7 let, pristojen?; poddeset. Nastran Ivan, dom. baon. 154, star 39 let, Kranj?; desetnik Novosel Anton, honv. 25, star 39 let, Mače?; črnovojnik Okorn Franc, star 36 let, pristojen?; pešec Pugelj Franc, pp. 22, star 38 let, Postojna; ? Poznanjšek Franc, pp. 17, star 7 let, pristojen?; pešec Pleš Rudolf, pp. 17, star 29 let, pristojen?; pešec Repar Ivan, 17. pp., star 23 let, pristojen?; pešec Rener Ivan, pp. 2, str. 42 let, pristojen?; Sauric Terna, Lir. 27, star 7 let,

pristojen?; Strmole Franc, pp. 27, star 7 let, pristojen?; Sutura Pavl, Lir. 19, star 19 let, pristojen?; Šumrada Janko, pp. 17, star 7 let, pristojen?; Schuller Anton, pp. 17, star 7 let, Dobrava; pešec Suša Ivan, Lir. 5, star 29 let, Vrabče; Siek Franc, pp. 7, star 7 let, pristojen?; pešec Skamperle Rudolf, Lir. 5, star 24 let, pristojen?; enol. prostovolj. Sedmak Anton, Lir. 5, star 26 let, pristojen?; Szolov Ivan, sap. baon. 3, star 32 let, Kranj; Tehovnik Avgust, Lir. 27, star 7 let, pristojen?; Tonc Ivan, Lir. 20, star 21 let, Moravče; sap. Tersik Ivan, sap. rgt. 14, str. 44 let, pristojen?; Todorčič Nikolaj, Lir. 27, star 7 let, pristojen?; črnovoj. lov. Vojvodič Mita, lov. p. 20, sar 23 let, pristojen?; strel. Valach Karl, strel. p. 18, star 21 let, pristojen?; Volaucek Filip, pp. 87, star 7 let, Logatec; Zarnik Ivan, art. oddelek 0/3, star 7 let, Kranj.

Cerkveni vestnik.

+ **Za večjo svobodo katoliške cerkve** v Nemčiji je izdalo 27 nemških nadškofov in škofov pastirsko pismo, ki opozarja na velike opustošbe, ki jih je povzročila vojna v pravem in vsem okoliščini. Pastirsko pismo nasprotuje stremljenjem po odpravi verske šole in zahteva, naj ustanovitvi verskih srednjih in višjih šol ne nasprotujejo. Cerkveni krogi zahtevajo več svobode katoliški cerkvi in kongregacijam in nastopajo proti ločitvi cerkve od države. Odločno nastopajo proti stremljenjem, ki delajo na to, naj se katoličani in protestanti združijo v nemški narodni cerkvi.

+ **Blaznjenje častiljivega Don Boska.** 13. minulega oktobra se je zaključil škofijski proces za blaženstvo častiljivega Janeza Boska, ustanovitelja salezijanske družbe, s kanonično otvoritvijo njegove grobnice in rakve. Po nasvetu zdravnikov-strokovnjakov so prenesli duhovniki odprto krsto v bližnjo suho in zračno dvorano, ki je hranila pod uradnimi pečati in strogim nadzorom par dni dragocene ostanke velikega mladolinjuba. Prisotni so bili poleg uradnih nadškofijskih dostojanstvenikov, katerim je načeloval nadškofijski kanonik Mihael Sorasio in poleg uradnih mestnih zdravnikov tudi kardinal Janez Cagliero, vrhovni predstojnik salezijanske družbe profesor Pavel Albera, vrhovna predstojnica Don Boskovi Marijnih hčera Soror Katarina Daghero in več drugih najodličnejših oseb, ki so še živa pričla Don Boskove globoke pobožnosti, njegove nepopisne srčne dobrotljivosti in njegovega čudodelnega delovanja v blagor mladine, katera danes uživa skoro že po celotni svetni sad. neumnega Don Boskovega dela. Vtis je bil nepopisno ginljiv na vse navzoče.

Ljubljanske novice.

+ **Ij Imenovanje.** Rezervni praporščak Friderik Fettih-Frankheim pri gor. strel. polku št. 2, odlikovan s srebrno hrabrostno svetinjo 1. razreda, s srebrno hrabrostno svetinjo 2. razreda in s Karlovim četnim križcem, je bil imenovan za poročnika.

+ **Ij Višji poštni svetnik** je postal poštni svetnik tržaškega poštne-brzojavnega ravnanstva g. Franc Hummel, sedaj v Ljubljani.

+ **Ij Član bivšega slovenskega gledališča** v Ljubljani Josip Molek je padel dne 15. novembra na italijanskem bojišču ob reki Piave.

+ **Ij Dnevna brzovlaka na progi južne železnice** vozila zopet na progi Dunaj-Gradec. Ali bi ne bilo mogoče, da bi ta dva brzovlaka vozila tudi vsaj do Ljubljane?

+ **Ij Nezaslišano navijanje cen.** Primanj-kovanje ciktorije se splošno občuti, kar posebno dobro služi v svrhu navijanja cen nekaterim izvestnim agentom. En slučaj: Ciktorijo trdke Josip Berger iz Faldendorfa se prodaja po trgovinah po 1 K 70 vin. komad (pol kg). Nekaj te ciktorije je te dni nek tukajšnji agent prodal v neki trgovini komad po 6 K 50 vin! In kako zvito je napravil. Potrgal je z zavitkov etikete, na katerih je bila cena in potem ciktorijo odposlal v surovem papirju. Če hoče trgovka izhajati, mora to ciktorijo sedaj prodajati komad po 7 K mesto po 1 K 70 vin. Proti temu častivrednemu možu bode baje podana ovadba zaradi oderutva in navijanja cen in tudi drugega ne zasluži. Ponuja tudi sveče in milo, seveda gotovo po zelo nizkih cenah.

+ **Ij Tvrdba Vaso Petričič nasl. I. Samec** naznanja svojim odjemalcem na debelo in drobno, da je trgovina do preklica nepretrgoma od pol osmih zjutraj do treh popoldne odprta.

+ **Ij Meso za uradniško skupino.** Mestna aprovizacija ljubljanska bo oddajala meso uradniškim skupinam v soboto dne 1. decembra popoldne v cerkvi sv. Jožefa. Določen je tale red: prva uradniška skupina od 2. do pol 3. ure št. 1-200, od pol 3. do 3. ure št. 201 do konca, druga in tretja uradniška skupina od 3. do tri četrt na 4. uro, četrta uradniška skupina od tri četrt na 4. do 4. 1 oseba dobi en četrt kg, 2 osebi pol kg, 3

in 4 osebe tri četrti kg, 5 in 6 oseb 1 kg, 7 in 8 oseb 1 in en četrti kg, več oseb 1½ kg.

Ij Meso na rdečo in rumeno izkaznice
A. Stranke z rdečimi in rumenimi izkaznicami, zaznamovanimi s črko A, prejmejo meso v soboto dne 1. decembra popoldne v cerkvi sv. Jožefa od 4. do pol 5. ure.

Ij Oddaja cenejšega mesa na Viču.
Stranke z Viča, ki imajo rumene B in C izkaznice prejmejo goveje meso v soboto dne 1. decembra popoldne v mesnici gospoda Škrļa na Viču. Določeni je tale red: od 2. do pol 3. ure stranke z rumenimi izkaznicami B št. 1—100, od pol 3. do 3. ure št. 101—200, od 3. do pol 4. ure št. 201 do konca, od pol 4. do 4. ure stranke z rumenimi izkaznicami C št. 1—100, od 4. do pol 5. ure št. 101—200, od pol 5. do 5. ure št. 201—300, od 5. do pol 6. ure št. 301—400, od pol 6. do 6. ure št. 401 do konca. 1 oseba dobi en četrti kg, 2 osebi ½ kg, 3 in 4 osebe tri četrti kg, 5 in 6 oseb 1 kg, 7 in 8 oseb 1 in en četrti kg, več oseb 1½ kg, kilogram stane 2 K.

Ij Oddaja cenejšega mesa v Mostah.
Stranke iz Most, ki imajo rme izkaznice, zaznamovane s črko B in C dobijo goveje meso v nedeljo, dne 2. decembra dopoldne v mesnici gospoda Karla Štruklja na Zaloški cesti št. 14. Določeni je tale red: od 7 do pol 8 ure zjutraj stranke z rumenimi izkaznicami B št. 1 do 100, od pol 8 do 8 št. 101 do 200, od 8 do pol 9 št. 201 do konca, od pol 9 do 9 stranke z rumenimi izkaznicami C št. 1 do 100, od 9 do pol 10 št. 101 do 200, od pol 10 do 10 št. 201 do 300, od 10 do pol 11 št. 301 do 400, od pol 11 do 11 št. 401 do konca. Ena oseba dobi četrti kg, 2 osebi pol kg, 3 do 4 osebe tričetrti kg, 5 do 6 oseb 1 kg, 7 do 8 oseb 1 in četrti kg, več oseb 1 in pol kg. Kilogram stane 2 K.

Primorske novice.

Zapadna Brda. Ljudstvo v zapadnih Brdih je ostalo po večini doma. Kraji niso preveč trpeli. Begunci v taboriščih in drugod, izposlušati si dovoljenje za vrnitev. Domači vas čakajo.

Županstvo Šempas se preseli s prvim decembrom v Šempas, kjer bode nadalje uradovalo.

Tečaj za izobrazbo potovalnih učiteljev v gojenju perutnine. C. kr. poljedelsko ministrstvo namerava otvoriti v dobi od meseca marca do julija 1918 poseben tečaj za izobrazbo potovalnih učiteljev in učiteljic v gojenju perutnine. Tečaj se uvede na Dunaju XXI, Donaufelderstrasse 103 (Rohö-Geflügelhof) in ima namen izobraziti potrebno število učnih moči za širjenje perutninske obrti v avstrijskih kronovinah. Pouk se vrši brezplačno in udeležniki dobé tudi državno podporo, ako bodo obiskovali točno pouk in se obvezali prirediti po izvršenem izpitu najmanj trideset predavanj v raznih krajih dežele, kateri pripadajo. Deželni odbor goriški pozivlja učitelje in učiteljice, kakor tudi druge primerno izobražene osebe, ki bi želele udeležiti se tega tečaja, da prijavijo svoj naslov do konca januarja 1918 deželnemu odboru goriškemu, tačas na Dunaju VIII, Schlesingerplatz 2.

Poštna vest. Dne 1. decembra t. l. se zopet odpre poštna urada v Krminu in v Sv. Luciji ob Soči samo za pisemsko pošto izvzemši zasebno rekomandacijo in poštni urad v Pračini za pisemsko-poštni in denarni (poštno-nakaznični in poštno-hranilnični) promet in za promet z vrednostnimi pismi.

Poštni urad v Podmelcu. Dne 1. decembra t. l. se zopet odpre poštni urad v Podmelcu za pisemsko-poštni in denarni (poštno-nakaznični in poštno-hranilnični) promet ter za promet z vrednostnimi pismi in zavitki. Pri zavitkih je najvišja teža omejena na 10 kg in označba vrednosti 100 K.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Gg. dopisnike, katerim se toplo priporočamo za kratka, točna in zanimiva poročila, prosimo, da svoje dopise pošiljajo izključno na naslov: Uredništvo »Slovenca« v Ljubljani in ne na osebo tega ali onega »Slovenčevega« sourednika.

Čegava je Makedonija?

Polemika med srbskimi in bolgarskimi socialisti.

Sofija, 28. novembra. Socialistični organ »Narod« prinaša sledečo vest: Srbska socialistična delegata Kaclerović in Popović sta pričela, potem ko sta izročila holandsko-skandinavskemu odboru svoj memorandum, ponovno se baviti o mirovnih vprašanjih. Na vsak način je neoprostljiva njuna trditev, da je bolgarski delegat Sakarov odobral to vojsko še tedaj, ko je bil očividno njen imperialističen značaj. Nasprotno pa je res, da ravno srbski socialisti podpirajo imperialistične težnje srbske buržoazije in da ti zastopajo absurdno Čivjičev teoretično o Makedoniji, po kateri naj bi bili Makedonci niti Srbi niti Bolgari, ampak brez razlike i Srbi i Bolgari. To je teorija nacionalnega konglo-

merata, ali v tem konglomeratu se vendar ne more najti Srbov. To stališče srbskih socialistov se popolnoma krije s stališčem srbske buržoazije, ki zahteva razdelitev Makedonije v interesu gospodarskega razvoja Srbije. Po isti pravici bi mogla zahtevati Rusija Dardanele, a Nemčija Nizozemsko in Belgijo. Ako dobi Srbija kos Makedonije, potem bo to privedlo do večnih preprirov med balkanskimi narodi. Zahvaljujemo se srbskim sodrugom za njihovo velikodušnost, da priznavajo, da imata tudi Bolgari pravico na Makedonijo, ali odločno odbijamo zahtevo, da mora dobiti Srbija v slučaju, ako ne dobi v imenu narodnostnega načela Bosne in Hercegovine, kos Makedonije v interesu svojega gospodarskega razvoja. Makedonija je bolgarskim socialistom posvečena zemlja, in to ne zato, ker je tamošnje ljudstvo kri bolgarske krvi in meso bolgarskega mesa, ampak ker se narodno jedinstvo Bolgarov ne more žrtvovati gospodarskim interesom Srbije in ker so se Bolgari žrtvovali za Makedonijo v revolucionarnih bojih tudi pred l. 1912.

Italijanske-francoski prepiri.

Prejeli smo: Vloga Penelčice, ki jo je v krogu entente od nekdanj igrala latinska sestra Italija, postaja zadnji čas čimdalje tembolj očitna. Francoski listi očita Italijanom, da so se v zadnji ofenzivi zelo slabo držali. Tako povzema »Journal des Debats« Cadornovo trditev o oslabljenem odporu druge italijanske armade, ki se je neznanemu številu sovražnih divizij brez boja umaknila. List je mnenja, da je stalo proti Italijanom vsega vkup le 30 avstro-ogrskih in 10 nemških divizij. »Corriere della Sera« polemizira proti tej trditvi in v protirazčunu dokazuje, da je bilo v zadnji ofenzivi v boju proti Italijanom 45 avstro-ogrskih in 30 nemških divizij. Iz cele nasprotujoče se polemike se jasno vidi le to, da so zavezniki Italijo kot sobojevnico in izpolnjevalko vrzeli radi trpeli med seboj, da ji pa dajejo sedaj, ko je sama v stiski in potrebuje pomoči, britko občutiti svoje preziranje.

Marconi član italijanskega generalnega štaba.

Geni, 29. nov. »Progres de Lyon« je poročal iz Rima: General Diaz je imenoval Marconija za člana generalnega štaba.

Gospodarske beležke.

Vil. vojno posojilo. Pri Kranjski dež. banki v Ljubljani so nadalje podpisali vojno posojilo med drugimi sledeči: Kranjski deželni odbor 350.000 K; potom Kreditne zadruge nje predsednik Jean Schrey 20.000 K; župni urad Gorenice 4000 K; občina Stari trg pri Ložu 10.000 K; občina Mirna 5000 K; občina Podraga 2000 K; občina Dovje 3000 K; občina Jablanica 1000 K; mestna občina Lož 2000 K; občina Cerklje na Dolenjskem 500 K; občina št. Peter na Krasu 1000 K; M. P. 2000 K; dr. Franc Grivec 1000 K; Ivan Sajovic 3000 K; Anton Holz 2000 K; Marija Pokovec 1000 K; Franciška Pokovec 1000 K; Franc Jakelj 1000 K; Marija Jelenc 200 K. — Za nadaljnje prijave se priporoča oficijelno subskripcijsko mesto **Kranjska deželna banka v Ljubljani.**

Vil. avstrijsko vojno posojilo. Pri Ljubljanski kreditni banki v Ljubljani je do vstetega 23. t. m. subskribiralo 279 strank 3.077.350 K VII. avstrijskega vojnega posojila. Med drugimi so vpisali sledeči gg. in zavodi: Ljubljanska kreditna banka za svoj lastni račun 1 milijon kron; Posojilnica v Radovljici 50.000; Mestna občina ljubljanska 100.000; Posojilnica za Il. Bistriški okraj v Trnovem (Notranjsko) 50.000; Mestna hranilnica v Idriji 10.000; Okrajna hranilnica v posojilnici v Škofji Loki 28.000; potom Posojilnice v Radovljici L. Fürsager, Radovljica, 1000; Marija Perne-Trevn, Sava-Jesenice, 1000; Luka Hafner, Radovljica, 1000; Fr. Papler, Doslavec, 7000; občina Tržišče, Medija-Izlake, 4000; Angela Agnola v Ljubljani 5000; Ladislav Pečanka, nadravatelj Ljubljanske kreditne banke, 3500; pri Posojilnici v Radovljici 3000; Edmund Weinhold, Ljubljana, 2000; Janez Zajc, vas Pešata, p. Dol pri Ljubljani, 2000; Martin Zarnik, nadučitelj, Trnovo na Kranjskem, 1000; Valentin Repinc, Prem, 1000; Farni urad št. Jernej na Dolenjskem 13.000; Cerkev sv. Trojice, Katinara-Trst, 500; Ivan Ušlaker, c. kr. notarski substitut, Črnomelj, 500; Mestna hranilnica v Kamniku za g. viteza pl. Schneid 3000; František Berlec, c. kr. orožniški stražmojster in posestnik v Kandiji 50; Ivan Wakonigg, šmartern pri Litiji 12.000 K. Nadalnje prijave sprejema in vsa potrebna pojasnila daje oficijelno subskripcijsko mesto **Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani** in njene podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici (t. č. Ljubljana) in Celju.

Prisilna oddaja bombažastih srajc.
Kakor določa § 2., zadnji odstavek minist. odredbe z dne 30. oktobra t. l., drž. z. l. št. 418, so srajce s fantazijskim oprsjem (Piquet, z gubicami, s svilnatimi ali z merceriziranim oprsjem) oproščene oddaje. Ker pa se pojem srajc z gubčastim oprsjem, ki spadajo v to izjemo, preveč različno razlaga, določa trgovsko ministrstvo izrečno, da so srajce oproščene oddaje le tedaj, ako je oprsje izdelano iz takega blaga, ki je samo v to svrhu tkano. Zato se morajo srajce z oprsjem, kakor ga izdelajo šivilje, da napravijo takozvane robce ali plete, gubice itd. — vse oddati. Isto velja tudi o spalnih srajcah, četudi so okrašene z našitki. — Vsa morebitna pojasnila daje »Kriegsverband der Baumwollzentrale A. G., Wien I., Maria Theresienstrasse 32-34.

Darujte za dr. Krekov spomenik!

Darovi naj se pošiljajo na naslov: Odbor za dr. Krekov spomenik, Ljubljana.

Vojno posojilo ali hranilna knjižica.

Kdor se ne more odločiti, ali naj svoj denar vloži v hranilnico ali pa naloži v 7. vojnem posojilu, naj premisli to-le: Za vsakih podpisanih 100 K vojnega posojila mora plačati okroglo 90 K; obresti znašajo 5 in pol odstotka, tako, da se mu obrestuje vplačanih 90 K po 6 odstotkov na leto. Ako pa svoj denar vloži v hranilnico ali banko, moraš seveda vplačati polnih 100 K, ki ti prinašajo na leto 3 in pol oziroma 3 in tričetrtine K obresti na leto. V vojnem posojilu naloženi denar se ti obrestuje torej za 1 in tričetrt K na leto višje nego v hranilnici. Kaj pomeni to tekom daljšega časa, nam pokaže naslednji račun: Posestnik vojnega posojilaka naloži obresti tega posojila v hranilnico, kjer se mu bodo zopet obrestovale po 3 in tričetrt odstotno, bo imel v 20. letih na hranilni knjižici 165 K 58 vin.; če pa vloži še tistih 9 K, ki jih pri vplačilu vojnega posojila prihrani, bo imel v 20. letih nad 180 K. Kdor pa svoj denar vloži na hranilno knjižico in pusti, da se mu obresti vsako leto pripisujejo, bo dosegel v enaki dobi samo 113 K dobička. Posestnik vojnega posojila bo imel torej po 2 desetletjih 100 K kapitala v vojnem posojilu in 180 K obresti v hranilnici, skupaj tedaj 280 K, dočim bo imel hranilničar le 213 K.

»A če bi kdaj potreboval denarja, bi ga s hranilno knjižico lahko takoj dobil, a vojno posojilo se vrne ob določenem času.« To je res. Toda na zadolžnico vojnega posojila bo ravnotako mogel vsak takoj in povsodi dobiti posojilo na nižje obresti, nego jih bo sam dobival za vojno posojilo, tako da je vsaka izguba izključena. Če bi pa hotel vrednostne papirje vojnega posojila prodati, bo tudi to lahko storil, in sicer z dobičkom.

Več luči.

Iz kmetijskih krogov — poklicanim činite-ljem v preudarek.

V začetku zime smo. Dan se je skrajšal na 9 ur in bo še krajši. Dela v kmetijskih obratih se vsled pomanjkanja luči vedno nedostatneje opravljajo. Škoda, ki jo vsled tega trpijo, je velika in dalekosežna, ker se ne morejo ohraniti v vrednostni poljski pridelki, zlasti živila (ker se dela ne store), ker je cena delavskih moči pri zmanjšanem delu enako visoka ostala in torej dražja, ker se za drago zamenjavo (posebno živila) tu pa tam utihotapi količina petroleja ali druge svečave, ker se dela, ki se bi morala v zimskem času izvrševati za prihodnjo spomladansko in poletno delavno dobo (kakor n. pr. naprava ozir. poprava kmetijskega orodja itd.) ne bodo izvršila in ker primanjkuje slednjih domačih udov družine, da se sploh dela ne more zmagati. Vsak redni kmetijski obrat deluje po zimi vsaj 14 do 16 ur, ostali čas je namenjen počitku. Sedaj je prikračeno delo za 5 ur in več. Poprečno se računa na Kranjskem, da ima vsaka kmetija 7 do 8 članov družine, izmed katerih razen otročičev vsi pomagajo. Ker jim sedaj primanjkuje luči, primorani so precejšnjo množino dela pustiti neizvršene ozir. ga izvršujejo pomanjkljivo. Ako se ves ta odpadki dela pri sedanjih cenah računata, pride se do zaključka, da bode imela vsaka kmetija v sedanjih zimskih mesecih na dan povprečno 5 K škode. Po tem računu znaša škoda za 3 mesece (november, december in januar) 5 K na dan, za 3 mesece 450 K. Na Kranjskem je nad 50.000 kmetijskih obratov, zato bode znašala škoda 450 × 50.000 = 22.500.000 K. Če vzamemo Kranjsko za merilo vsem kmetovinam Avstrijske potem znaša škoda 50 × 22½ milijonov kron in t. j. 1 milijard, 125 milijonov kron in za celo Avstro-Ogrsko še enkrat toliko, to je nad dve milijardi kron.

Kmetijski stan je steber države. Ako bode isti vsled pomanjkanja luči v zimskih mesecih trpel tako ogromno škodo, ne bo-

de mogoče od njega v prihodnjem času zahtevati tistih dajatev, kakor dosihdob. Poudariti se vedno, naj se njegova produkcija povzdiguje in ničesar se nam ni bati. S sedanjo odmero luči v zimskih mesecih bo pa produkcija kmetijskih obratov silno padla in bati se je razočaranja, da bodo naši gospodarji in gospodinjne obupali. Zato je treba temu zlu pravočasno od-pomoči. In v ta namen so spisane te vrstice.

9. c. kr. avstr. razredna loterija. Zrebanje 1. razreda se vrši 12. in 13. decembra t. l. Cene srečk: za ¼, 40 K, ½ 20 K, ¼ 10 K, ¼ 5 K. — Srečke za to zrebanje priporoča Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani kot poslovni-c. kr. avstr. razredne loterije in njene podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Gorici (t. č. Ljubljana) in Celju.

Brezplačno

stanovanje za duhovnika

soba in kuhinja, se odda. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 3105.

Mesarji in prekajevalci.

Išče se več mesarjev in prekajevalcev, ki so dobro izveščani v svojem poslu, za takojšnji nastop službe pri Deželnem mestu za vnovčevanje živine v Ljubljani, Turjaški trg št. 1. Sprejmejo se v službo tudi mesarskega obrta večje ženske. 3102

Kuharica.

Išče se postavna, starejša kuharica, ki je zmožna samostojno voditi večje priprave gospodinjske za takojšnji nastop službe. Zglasiti se je ali nasloviti ponudbe na Deželno mesto za vnovčevanje živine v Ljubljani, Turjaški trg št. 1. 3103

Hiša z vrhom

se proda. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 3098, ako se pošlje znamka za odgovor.

Pianino

sistem »Lambergar-Gloss«

skoro nov, se proda pri mestni hranilnici v Črnomlju. Pisemne ponudbe naj se vlagajo z navedbo cene do 15. decembra. Ogleda se pianino lahko med uradnimi urami v hranilničnih prostorih.

Licitacija konj

pri razpečevalnici v Ljubljani (Pferde-Verwertungs-Stelle), ki je bila objavljena v oglaš. v »Slovenca« z dne 27. oktobra letos, št. 247, se dne 1. decembra in naprej ne vrši do zopetne razglasitve, da se bodo konji zopet prodajali.

Tvrdka TONI JAGER

predtiskarija in trgovina ročnih del Ljubljana, židovska ulica 5, naznanja, da ostane trgovina vsled pomanjkanja kuriva in razsvetljave do zopetnega zaprtja. Za izročitev naznanila naročenih del bode trgovina do vstetega 1. decembra t. l. od 10. ure dopoldne do 1. ure popoldne odprta.

Naznanilo.*

P. n. gg. naročnikom in hišnim posestnikom se s tem uljudno naznanja, da sem odšla iz svoje dimnikarske obrti docedanjega poslodavca, Vencelj Rogelj na in da bodem, kakor dosedaj, tudi naprej izvrševala dimnikarsko obrt svojega preminulega moža v polnem obsegu. Obenem opozarjam p. n. gg. naročnike in hišne posestnike, da dosedajni poslovodja Vencelj Rogelj razširja popolnoma neuteemeljeno in neresnično vest, da bodem jaz obrt opustila in da pojdem iz Ljubljane, ter si tudi istočasno lasti moja dela, v kar kot okoliški dimnikar ni upravičen in nima nobene pravice v mestu dela sprejemati. (Odredba c. kr. deželne vlade z dne 17. oktobra 1912, št. 27.039.) Izdaja se tudi za podružnico Anton Rogelj, Kolodvorska ulica št. 39, ki pa sploh ne obstoji; to so samo zvijače, da bi mene izkoristili. Opozarjam p. n. gg. naročnike in hišne posestnike, da se ne bodo pustili takim zvijačam zapeljati. Proti Vencelju Rogelju se bode kazensko postopalo, ako prevzame kako delo v mestu, cenjeni gg. naročniki in hišni posestniki bi pa imeli neprijetna pota. Ker jaz ostanem še vedno na dosedanjem mestu, bodem obrt naprej vodila, ter prosim p. n. gg. naročnike in hišne posestnike blagohotne nadaljne naklonjenosti. Z odličnim spoštovanjem

A. Blažič,

vdova dimnikarskega mojstra J. Blažič, Sv. Petra cesta št. 49.

* Za ta spis je uredništvo odgovorno samo toliko, kolikor določa zakon.

Odgovorni urednik Mihael Moškerc.